

Henryk Bogacki

Publikacje soborowe kwartalnika "Collectanea Theologica"

Collectanea Theologica 38/4, 169-170

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. HENRYK BOGACKI SJ, WARSZAWA

PUBLIKACJE SOBOROWE KWARTALNIKA „COLLECTANEA THEOLOGICA”

Jak wiadomo nowy zespół redakcyjny kwartalnika „Collectanea Theologica” został powołany w październiku 1965 r. Pismo było wówczas kwartalnikiem tylko z nazwy, gdyż objętość jego spadła do 256 stron rocznie, a ukazywało się w jednym zeszytce na rok, w dodatku z dużym opóźnieniem. Wskutek tego ilość prenumeratorów znacznie się obniżyła i czasopismo borykało się z dużymi trudnościami.

W tej sytuacji redakcja jako pierwsze zadanie postawiła sobie przywrócenie pismu charakteru rzeczywistego kwartalnika. Przeszło rok trwały starania i dopiero z początkiem r. 1967 uzyskano możliwość wydawania rocznie czterech zeszytów, każdy o objętości 200 stron. Zabiegi wokół rozszerzenia objętości pisma, poszukiwanie odpowiednich drukarni opóźniły ukazywanie się kolejnych zeszytów, choć praca redakcji trwała nieprzerwanie. W rezultacie nowa redakcja wydała jeden zeszyt za rok 1966 w objętości dawnej, obecnie zaś kończy się proces drukowania czwartego zeszytu za rok 1967. Mamy nadzieję, że w roku bieżącym ukażą się wszystkie tegoroczne numery, gdyż w maju odsyłamy już ostatni do drukarni.

Redakcja rozpoczęła swą działalność w chwili, gdy obrady II Soboru Watykańskiego dobiegały końca, co oczywiście określiło kierunek pisma. Uchwały soboru stały się wytycznymi pracy redakcji. Postawiliśmy sobie jako cel przybliżyć czytelnikom treść uchwał soborowych.

Sobór wpłynął na pracę redakcji również od strony formalnej. Uchwały soboru opowiedziały się za przełamaniem barier dzielących teologię tzw. naukową od potrzeb duszpasterskich, postawiły przed teologią postulat wyjścia z izolacji i dostosowania do wymogów życia.

Tak więc wytyczne soboru przyjęliśmy jako drogowskaz zarówno dla tematyki poruszanej na łamach pisma, jak dla formy publikowanych przez nas artykułów.

Pierwszym skutkiem tego rodzaju założeń były wielokrotnie powtarzane — nawet przed ukazaniem się pierwszego zeszytu — ataki ze strony zwolenników tzw. czystej nauki. Uparcie powracały i nadal odzywają się narzekania, że redakcja obniżyła poziom pisma, zaprzepaściła jego charakter naukowy, hołduje popularyzacji itd. Sądzę, że nie ma potrzeby odpowiadać na podobne zarzuty.

Natomiast warto zwrócić uwagę na inną okoliczność, charakteryzującą obecny kierunek kwartalnika „Collectanea Theologica”. Pisma teologiczne w Polsce są organami określonych środowisk naukowych, najczęściej wydziałów teologicznych, a więc udostępniają swe łamy przede wszystkim własnym pracownikom. W tej sytuacji profesorowie wielu seminariów duchownych mają mniejsze możliwości drukowania wyników swej pracy.

„Collectanea Theologica” jako organ Polskiego Towarzystwa Teologicznego stwarza profesorom wszystkich seminariów duchownych możliwość publikowania. Jedną z pierwszych czynności redakcji były listy do biskupów ordynariuszy i prowincjałów zakonnych informujące o kierunku obranym przez redakcję oraz zapraszające profesorów wszystkich seminariów diecezjalnych i zakonnych do współpracy. Pragnęliśmy bowiem nie tylko przekazywać i przybliżyć wyniki soboru, lecz także ułatwiać wypowiedzanie się innym na jego temat. Obecnie, kiedy od tego momentu upłynęły już ponad dwa lata, można powiedzieć, że odzew na listy był bardzo skromny. Zaledwie kilku profesorów seminariów zainteresowało się naszą ofertą i skorzystało ze stworzonych możliwości. W dodatku tylko część nadesłanych artykułów dotyczyła problematyki soborowej.

Redakcja rozpoczęła swą działalność bez żadnego zabezpieczenia finansowego i nadal pozostaje na własnym rozrachunku, co oznacza, że egzystencja pisma opiera się wyłącznie na prenumeratorach. Wskutek tego pismo nie jest w stanie wypłacać honorariów autorskich tak długo, póki nie osiągnie odpowiedniej ilości prenumeratorów. Mimo życzliwego przyjęcia pisma przez czytelników i znacznego ich przyrostu dotąd jeszcze nie rozchodzi się cały nakład pisma, choć z każdym numerem zwiększa się ilość sprzedawanych zeszytów.

Ostatnie dwie sprawy czyli słaby odzew ze strony profesorów seminariów duchownych i brak stabilizacji finansowej wyjaśniają do pewnego stopnia, dlaczego tematyka soborowa zajmuje więcej miejsca w planach redakcji niż w wydanych zeszytach. Po prostu na razie nie możemy zamawiać artykułów u autorów, lecz zdani jesteśmy na materiały nadsyłane spontanicznie. Nie możemy więc mówić o systematycznym omawianiu uchwał soborowych, lecz artykuły są raczej wyrazem zainteresowania soborem poszczególnych autorów.

Mimo tych trudności każdy zeszyt poświęcony jest w dużej mierze tematyce soborowej. Odnosi się to do dwóch działów pisma — *Artykuły* oraz *Biuletyny i recenzje*.

Jedyny zeszyt wydany za rok 1966 zawiera omówienie niektórych dokumentów soborowych. Wszystkie cztery konstytucje uchwalone przez sobór zostały przedstawione w opracowaniach różnego typu. Wśród autorów przeważają uczestnicy soboru jak kard. K. Wojtyła, bp M. Klepacz, bp A. Wronka, prof. S. Świeżawski.

W następnych zeszytach z roku 1967 autorami są już wykładowcy teologii. Artykuły o tematyce soborowej dotyczą przede wszystkim kwestii ekologicznych, ekumenicznych, liturgicznych oraz katechetycznych. W dziedzinie liturgii, ekumenizmu i katechetyki ukazują się także artykuły zajmujące się sposobem właściwego kształtowania postawy alumnów seminariów duchownych.

Na koniec warto zaznaczyć, że powoli rozwija się dział recenzji, przynoszący informacje także na temat publikacji związanych z II Soborem Watykańskim¹.

¹ Wypowiedź podczas sympozjum poświęconego omówieniu niektórych pozycji polskiej literatury soborowej i zagadnień soborowych, jakie odbyło się dnia 8 maja 1968 r. w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie.